

YUZ JAG SOHASIDA ABSESS VA FLEGMONLAR

Ibroximova Ruxshona Raxmatjon qizi

“Central Asian Medical University” Stomatologiya yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yuz sohasida uchraydigan absess shuningdek flegmonlar va turlari haqida shuningdek ularni keltirib chiqaradigan mikroorganizmlar haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: Mikroblar, stafilokokklar, streptokokklar, klostridiylar, osteomiyelit, alveolit, paradont.

Keyingi yillarda flegmonalarning rivojlanishida anaerob infeksiyaning roli kattaligi aniqlanib, ular ichida spora hosil qilmaydigan - bakteroidlar ko'proq, klostridiylar esa kamroq uchrashi aniqlangan. Tekshiruvlar natijasida aerob va anaerob bakteriyalarning birgalikda uchrashi ham kuzatilgan. Odontogen abses va flegmonalarning etiologiyasida aralash uchraydigan stafilokokklar, streptokokklar va boshqa simbiozda uchraydigan mikroflora yaradan olingan ajralmalarda topilgan. Abses va flegmonalarning rivojlanishida 86.6-95% odontogen infeksiya sababchi hisoblanadi. Ular o'tkir va surunkali periodontning o'tkirlashuvi natijasida apikal o'choqlardan infeksiyaning tarqalishi tufayli, shuningdek aql tish chiqishi qiyinlashganida, radikulyar kista yiringlaganda, alveolit va paradont kasalligi o'tkirlashuvidan vujudga keladi. Yuz-jag' sohasining abses va flegmonalari - o'tkir va surunkali osteomiyelit, o'tkir periostit asorati va hamroh kasalligi bo'lishi mumkin. Tishdan tashqari, boshqa infeksiya qo'zg'atuvchilar manbalari og'iz bo'shlig'i, burun bo'shlig'i va yuqori jag' bo'shliqlarining shilliq qavatida, yuz va bo'yin terisida, kamroq Absessga xos shikoyatlar: dahan osti sohasida, ushlaganda og'riqli shish sezilishi hamda tana haroratining ko'tarilishi, odontogen absessda jag'dagi og'riqqa shikoyat qilinadi. Umumiy holati kichik yoshdagi bolalarda o'zgarishi mumkin. Klinik manzarasi: boshlang'ich davrda dahan osti sohasida sezilarli darajada qattiq konsistensiyaga ega bo'lgan, chegaralari aniq, og'riqli infiltrat gazak kuzatiladi, lekin, ustidagi teri o'zgarishsiz bo'lishi mumkin. Kichik yoshdagi bolalarda esa shish ustidagi teri yupqalashgan, qizargan, o'rtasi yumshab qolgan, paypaslanganda bilqillash flyuktuatsiya aniqlanadi.

Flegmonaga xos shikoyatlar: odatda, dahan ostida keng tarqalgan og'riqli shish mavjudligiga, shuningdek, og'iz ochilishi bir oz chegaralanganligiga shikoyat qilinadi.. Klinik manzarasi: dahan osti

sohasida keng ko'lamda tarqalgan, paypaslaganda og'riqli, zich konsistensiyaga ega gazak, atrofi to'qimalarda yumshoq shish aniqlanadi. Shish ustidagi terining rangi o'zgarmagan, burmaga yig'ilmaydi. Og'iz ochilishi og'riq tufayli bir oz chegaralangan bo'ladi. Yallig'lanishga sababchi bo'lgan tish atrofida milk va og'iz bo'shlig'ining shilliq pardasi qizargan hamda shishgan bo'ladi. Umumiy ahvolda endogen zaharlanish belgilari: holsizlik, tana haroratining ko'tarilishi, ishtaha pasayib, uyqu buzilganligi aniqlanadi. kon'yunktivasida bo'lishi mumkin. Odatda mikroblar to'qimaga tushgan joyida mahalliy himoya omillari yordamida bartaraf qilinadi, ayrim hollarda limfa tomirlari orqali limfa tugunlariga yetib boradi va shu yerda o'tirib qoladi va fagatsitozga uchraydi. Agarda limfa tugunlarida mikroblar bartaraf qilinmasa, ular qon tomirlarga so'rilib qon bilan boshqa to'qima va a'zolarga yetkazilishi mumkin. Tushgan joyida mikroblar ko'payadi, ayrimlari ekzotoksinlar ishlab chikaradi. Mikroblar parchalanishi natijasida toksik moddalar endotoksinlar to'qimaga ajraladi. Ular antigenlik xususiyatga ega bo'lib, to'qimada patologik o'zgarishlar chaqiradi. Tishdan tashqari infeksiya boshqa manbalari og'iz bo'shlig'i, burun bo'shlig'i va yuqori jag' bo'shliqlarining shilliq qavatida, yuz va bo'yin terisida, kamroq - ko'z kon'yunktivasidan to'qimalarga tushib yallig'lanish chaqirishi mumkin. Jag' atrofidagi absess va flegmona ko'proq 20-30 yoshdagilarda uchraydi, bu shu yoshdagilarda tishlarning kariyes bilan zararlanishi va aql tishlar qiyin chiqishi bilan bog'liqdir.

Shikoyatlar: pastki jag' osti sohasi absessida bolalar va ota-onalar jag' osti sohasida og'riqli shish paydo bo'lganligi hamda shish ustidagi teri qizarganligi, tana harorati ko'tarilganligiga shikoyat qiladilar. Klinik manzarasi: bolaning tana harorati ko'tarilgan, ishtahasi pasaygan, holsizlangan, bezovta. Bemor ko'zdan kechirilganda, jag' osti sohasidagi yallig'lanish infiltrati hisobiga yuz shakli o'zgargan, shish ustidagi teri qizargan, burmaga yig'ilmaydi, ba'zan teri taranglashib, yaltiraydi, paypaslanganda qattiq, chegaralari aniq bo'lgan og'riqli infiltrat aniqlanadi. Shish markazida flyuktuatsiya belgisi aniqlanishi mumkin. Og'iz ochilishi odatda o'zgarmaydi. Jarrohlik usuli bilan davolash: jag'osti sohasi absess va flegmonasida, yiringli o'choq adekvat(mahalliy, imkoniyat qadar, umumiy) og'riqsizlantirish ostida kesiladi, sababchi tish olinadi. Bolaning ruhiy emotsional holatini e'tiborga olgan holda operatsiyaning umumiy og'riqsizlantirish ostida bajarilishi maqsadga muvofiqdir. Operatsiya texnikasi: operatsiya maydoniga spirt bilan ishlov berib, brilliant ko'ki bilan o'tkaziladigan kesma chizib olinadi, buning uchun jag' burchagidan

pastga 2 sm tashlab, nuqta qo'yamiz, ikkinchi nuqtani engak qirasi o'rtasiga qo'yamiz. Shu ikki nuqta orasida o'tkazilgan chiziq jag' tanasining asosi (qirasi)ga parallel ravishda undan 2 sm pastroqda joylashadi. Bunday yo'nalishda o'tkazilgan kesma yuz nervi hamda vena va arteriya shikastlanishining oldini olish. Qavatma-qavat 3-4 sm uzunlikda teri, teri osti yog' qatlami, teri osti mushagi va yuza fassiya kesiladi. Qon to'xtatuvchi qisqich yordamida to'qimalar yonga suriladi. Skalpel bilan yiringli o'choq teshib olinadi. Qisqichuchi yiringli o'choqqa kiritilib, yara kengaytiriladi. O'choqda to'plangan ajralma (yiring) chiqarilib, yarada taffish o'tkaziladi va jarayon atrofdagi sohalarga tarqalgan bo'lsa, shu yara orqali ularham evakuatsiya qilinadi. Gemostaz o'tkazib yaraga bog'lam qo'yiladi.

Xulosa: aytadigan bo'lsak bugungi kunda ushbu kasalliklar turlarini keltirib chiqaradigan mikroorganizmlar soni oshmoqda Abscess va flegmonalar jarrohlik usulida, dori-darmonlar vositasida va fizioterapevtik muolajalar bilan kompleks tarzda davolanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. YUZ JAG' SOHASIDA ABSES VA FLEGMONALAR .Xo'jamberdiyev B.S
2. Abdullayev, S. Y., & Bobokhodjaev, A. S. (2023). Etiology and Features of the Clinical Manifestation of Odontogenic Phlegmon. JOURNAL OF EDUCATION AND SCIENTIFIC MEDICINE, 1 (2), 20-29.